

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1254/2022
22.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Татјане Вуковић, Радмиле Драгичевић Дичић и Милене Рашић, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљене АА, због продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене, адвоката Миланке Цветковић, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције Кпо4 183/19 од 03.02.2022. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 447/22 од 30.08.2022. године, у седници већа одржаној дана 22.11.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ усваја, као основан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције Кпо4 183/19 од 03.02.2022. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 447/22 од 30.08.2022. године само у делу одлуке о имовинскоправном захтеву, тако што Врховни касациони суд на основу члана 258. став 4. Законика о кривичном поступку оштећену Здравствену установу „Апотека Врање“, ради остваривања имовинскоправног захтева упућује на парнични поступак, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљене у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, одбија као неоснован, а у преосталом делу одбацује као недозвољен.

У непреиначеном делу правноснажне пресуде Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције Кпо4 183/19 од 03.02.2022. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 447/22 од 30.08.2022. године, остају неизмењене.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције Кпо4 183/19 од 03.02.2022. године, окривљена АА, оглашена је кривом због продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ и осуђена на казну затвора у трајању од осам месеци, те је истовремено одређено да ће се наведена казна извршити тако што ће је окривљена издржавати у просторијама у којима станује, без примене електронског надзора, које просторије не сме напуштати,

осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, а да ће суд, уколико окривљена једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова, самовољно напусти просторије у којима станује, одредити да остатак казне затвора издржи у Заводу за извршење казне затвора. На основу члана 85. став 3. КЗ према окривљеној је изречена мера забрана вршења дужности – директора здравствене установе у трајању од две године, рачунајући од дана правноснажности пресуде, с тим што се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере. Окривљена је обавезана да оштећеној ЗУ „Апотека Врање“ на име штете надокнади укупан износ од 2.435.210,28 динара, у року од 15 дана по правноснажности пресуде под претњом принудног извршења, с тим да се оштећена ЗУ „Апотека Врање“ за евентуално већи износ од досуђеног упућује на парнични поступак. Истом пресудом је одлучено о трошковима кривичног поступка како је то ближе опредељено у изреци.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 447/22 од 30.08.2022. године, одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљене, а првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднела је бранилац окривљене АА, адвокат Миланка Цветковић, због повреда закона из члана 485. став 1. тачка 1), став 2. и став 4. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде укине или преиначи у ставу 4. изреке и окривљену ослободи од обавезе да оштећеној ЗУ „Апотека Врање“ надокнади укупан износ од 2.435.210,28 динара, на име штете.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљене Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП те је на седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљене, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев поднет, па је по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Бранилац окривљене у захтеву за заштиту законитости указује на повреду закона из члана 441. став 3. ЗКП (иако је овако не означава), наводима да је закон погрешно примењен у делу обавезивања окривљене да Здравственој установи „Апотека Врање“, надокнади укупан износ од 2.435.210,28 динара, на име штете, с обзиром на то да су отпуштени, па поново запослени радници вратили отпремнине апотеци вансудским поравнањем, а како је то наведено у налазу и мишљењу вештака економско-финансијске струке.

Врховни касациони суд налази да су изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљене основани, из следећих разлога:

Одредбом члана 441. став 3. ЗКП, прописано је да се одлука о досуђеном имовинскоправном захтеву или одлука о одузимању имовине проистекле из кривичног дела може побијати ако је суд том одлуком повредио законске одредбе.

Одредбом члана 253. став 1. ЗКП, прописано је да имовинскоправни захтев у поступку може поднети лице које је овлашћено да такав захтев остварује у парничном поступку, а према ставу 2. истог члана, лице из става 1. тог члана дужно је да одређено означи свој захтев и да поднесе доказе.

Одредбом члана 258. став 4. ЗКП, прописано је да ће суд у пресуди, којом окривљеног оглашава кривим, овлашћеном лицу досудити имовинскоправни захтев у целини или делимично, а за вишак упутити на парнични поступак, те да ће, ако подаци кривичног поступка не пружају поуздан основ ни за потпуно ни за делимично пресуђење, овлашћено лице упутити да имовинскоправни захтев у целини може остварити у парничном поступку.

У конкретном случају, изреком првостепене пресуде, која је потврђена другостепеном пресудом, окривљена АА, оглашена је кривом због продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. КЗ, јер је као службено лице – директор Здравствене установе „Апотека Врање“, искоришћавањем свог службеног положаја и прекорачењем граница свог службеног овлашћења нанела штету ЗУ „Апотека Врање“, у укупном износу од 2.435.210,28 динара, на тај начин што је, поред осталог, дана 17.05.2016. године, супротно финансијском плану за 2016. годину, РФЗО Филијала Врање, одобрила плаћање износа од 2.435.210,28 динара, тако што је наложила да се новац у наведеном износу, који је од стране РФЗО пренет ЗУ „Апотека Врање“, уз измирење обавеза за лекове и помагала, пребаци на наменски рачун за исплату отпремнина, чиме је наступила штета за наведену здравствену установу.

Из списка предмета произлази да је овлашћени представник Здравствене установе „Апотека Врање“, ББ, испитана у својству сведока у истрази и на главном претресу, поднела имовинскоправни захтев, који, до завршетка главног претреса, није одређено означила у смислу опредељивања облика и основа истог, односно прецизирања износа накнаде штете коју потражује. Наведени сведок је у свом исказу датом на главном претресу навела да су са радницима, који су на основу судских одлука враћени на посао, закључили вансудска поравнања и на тај начин пребили међусобна потраживања. Према налазу и мишљењу сталног судског вештака економско-финансијске струке, отпуштени, па поново примљени радници су вратили отпремнине вансудским поравнањем којим је ЗУ „Апотека Врање“ пребила накнаде плата и камате на накнаде плата са исплаћеним отпремнинама у укупном износу од 2.435.210,28 динара.

Код таквог стања ствари и код чињенице да овлашћени представник оштећене Здравствене установе „Апотека Врање“, до завршетка главног претреса пред првостепеним судом, није одређено означио, односно определио имовинскоправни захтев, што је био дужан да учини у смислу члана 253. став 2. ЗКП, првостепени суд није могао да досуђивањем имовинскоправног захтева оштећеном, обавезе окривљену на надокнаду штете оштећеној здравственој установи у износу од 2.435.210,28 динара, који износ представља вештачењем утврђен укупан износ исплаћених отпремнина отпуштеним радницима.

Имајући у виду изложено и у ситуацији када оштећени није одређено означио имовинскоправни захтев, у смислу члана 253. став 2. ЗКП, Врховни касациони суд налази да подаци кривичног поступка, у конкретном случају, нису пружили поуздан основ ни за потпуно ни за делимично пресуђење о истакнутом имовинскоправном захтеву.

Сходно изнетом, нижестепени судови су учинили повреду закона из члана 441. став 3. ЗКП, када су окривљену обавезали на накнаду штете у новцу у висини износа исплаћеног за отпремнине, јер су на описани начин одлуком о имовинскоправном захтеву повредили законску одредбу члана 253. став 2. ЗКП.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је делимичним усвајањем као основаног захтева за заштиту законитости браниоца окривљене ову повреду закона отклонио и побијане правноснажне пресуде преиначио у погледу одлуке о имовинскоправном захтеву тако што је на основу члана 258 став 4 оштећену ЗУ „Апотека Врање“ у овом делу упутио на парнични поступак.

По оцени овога суда, исти захтев за заштиту законитости неоснован је у делу у коме се указује на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, наводима да окривљена као директор ЗУ „Апотека Врање“ није имала својство службеног лица, које својство мора имати извршилац кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ, за које је окривљена оглашена кривом правноснажном пресудом.

Према одредби члана 359. став 1. КЗ, извршилац кривичног дела злоупотреба службеног положаја може бити само службено лице.

Одредбом члана 112. став 3. тачка 3) КЗ, прописано је да се службеним лицем, сматра јавни бележник, јавни извршитељ и арбитар, као и лице у установи, предузећу и у другом субјекту, коме је поверено вршење јавних овлашћења, које одлучује о правима, обавезама или интересима физичких или правних лица или о јавном интересу.

Одредбом члана 1. став 1. Закона о јавним службама, јавном службом у смислу тог закона, сматрају се установе, предузећа и други облици организовања утврђени законом, који обављају делатност односно послове којима се обезбеђује остваривање права грађана, односно задовољавање потреба грађана и организација као и остваривање другог законом утврђеног интереса у одређеним областима. Чланом 3. став 1. истог закона, прописано је да се, ради обезбеђивања остваривања права утврђених законом и остваривања другог законом утврђеног интереса, између осталог, и у области здравствене заштите, оснивају установе.

Одредбом члана 4. Закона о државној управи, прописано је да се поједини послови државне управе законом могу поверити АП, општинама, градовима и Граду Београду, јавним предузећима, установама, јавним агенцијама и другим организацијама.

Имајући у виду цитиране законске одредбе, окривљена АА је имала својство службеног лица у смислу члана 112. став 3. тачка 3) КЗ, јер је Град Врање као оснивач

Здравствене установе „Апотека Врање“, том правном субјекту поверио вршење јавних овлашћења у области здравствене заштите, у оквиру које установе је окривљена поступала као директор на основу решења о именовану Скупштине Града Врање од 22.09.2014. године и то тако што је била овлашћена да одлучује о правима, обавезама и интересима физичких и правних лица, односно да одлучује о јавном интересу располагањем новчаних средстава намењених за набавку лекова.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је оценио као неосноване наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљене којима се указује да је побијаним правноснажним пресудама на штету окривљене повређен закон из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Бранилац окривљене у захтеву за заштиту законитости указује и на неразумљивост изреке првостепене пресуде као и на недостатак разлога о одлучним чињеницама у образложењу побијаних пресуда, што представља битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) и став 2. тачка 2) ЗКП.

У преосталом делу захтева за заштиту законитости бранилац оспорава правилност и потпуност утврђеног чињеничног стања, односно указује на повреду закона из члана 440. ЗКП, износећи своју верзију догађаја и своје чињеничне закључке, другачије од оних утврђених у побијаним пресудама, везано за поступање окривљене које се односи на исплату отпремнина радницима, којима је престао радни однос, супротно финансијском плану РФЗО Врање за 2016. годину.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени, односно његов бранилац сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 11) и став 2. тачка 2) као и члана 440. ЗКП, Врховни касациони суд је захтев браниоца окривљене АА, у овом делу оценио као недозовљен.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Весна Веселиновић,с.р.

Председник већа-судија
Бата Цветковић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић